

Erdélyi Örmény Gyökerek füzetek

"Emlékek nélkül, népeknek híre csak árnyék..." (Vörösmarty Mihály)

A Budapesti Örmény Kisebbségi Önkormányzatok Társulása havonta megjelenő kiadványa

IV. évfolyam 46. szám

2000 december

A Budapesti Örmény Kisebbségi Önkormányzatok Társulásának tagszervezetei: a II. kerületi, VI. kerületi, IX. kerületi és XI. kerületi Örmény Kisebbségi Önkormányzatok, valamint az Erdélyi Örmény Gyökerek Kulturális Egyesület

A Fővárosi Örmény Klub minden hónap 3. csütörtökén délután 17 órakor - hívtatn és hívtatlanul mindenkit szeretettel vár klubdélutánjaira a Budapest V. Semmelweis utca 1-3. 1. Emeleti zeneterembe.

December

Könyörgés az örmény liturgiából

Végére értünk ennek az évnek is. Isten átsegített a nehézségeken. Jó, ha visszatekintünk és mérlegeljük, ami történt. Ami jó volt és szép, azért adjunk hálát. Ami kellemetlen volt, abból pedig tanuljunk. A legfontosabb a további bizalom:

"Bízunk mindnyájan mindenható Urunkban! - Bízunk benned, Uram!"

Ő mindent megtehet, amit csak akar, s a rosszat is jóra fordítja!

Dr. Sasvári László

Sebesi Karen Attila színművész, Kolozsvár

Armenia Örménymagyar Baráti Társaság, előadása 2000. szeptember 29-én

Hová, merre romániai örmények?

gondolatok három (zenei) tételben

1. Andante:

Ezt a kérdést tettük és tesszük fel mindnyájan itt és ott, ahol egyre inkább létjogosulttá válik a kettős identitás lényege, tétje, mikéntje.

Elmondtuk ezt már konferenciákon, folyosói beszélgetéseken, konokul, finomkodva, kérdőn. Jártunk, és beszélünk vezetőknél, politikusi minőségükben, magánemberként, de érsekként és közemberként egyaránt. A válaszok, hozzáállások mindig egyértelműek voltak: igenis létezőnk, kellünk, tegyük a magunkét... Mi pedig minduntalan ehhez tartottuk magunkat és erre irányítottuk a sajtó- és a közfigyelmet. Mert mi tudjuk, hogy számunkra mit jelent Apafi atyánk hajdani, mindmáig érvényes gesztusa, mások viszont megkérdőjelezzik, elfelejtik, sőt, kikérik maguknak. Mit?

Azt, hogy "egységesen" illeszkedjünk be az "egységbe". Oly módon, hogy időszámításainkból bizonyos, másoknak kényelmetlen, kellemetlen időszakokat töröljünk ki, helyettesítsük be, avagy nézzünk szembe a "fel is út-le is út" balkáni megfogalmazásával.

Sokan azt hinnék, hogy az, amit a néhai Keresztes Zoltán kezdeményezett, Kolozsvárott, és oly fogcsikorgató daccal próbált elismertetni, tulajdonképpen nem más, mint egy "bizonyos" közösség hőzöngése, a másság eltiprása, a kompromisszumok asztalról való leseprése. Nem! Ezt így próbálják alakítgatni azok a türelmetlenek, azok a másságot nem tisztelők, akik bizonyos korokban, bizonyos szemléleteken, bizonyos normákon és erkölcsökön átsuhanva a türelmetlenség, az intolerancia magasiskolájának oszlopos tagjai. Azok, akik a romániai mindennemű válságokat arra használják ki, hogy túlon túl bizonyítsák "hazafias" hozzáállásukat, akik ahelyett, hogy gyarapítanák a romániai örménység sokszínűségét, leszűkítik azt, és kényük-kedvük szerint döntenek el, ki az "igazi" és kik az "igazibbak".
Mitől, meddig, milyen alapon?

2. Allegro:

Kezembe került egy "nemzetközinek" kikiáltott "ARARÁT" lap. Soknyelvű, többnyire angol. De van benne magyar oldal és cikk is. Bátran, felelősségem teljes tudatában kijelentem: bár ne lenne - ebben a formában, ilyen tartalommal. Önök között akadnak bizonyára nálam vajtfulübbek, azoknak idéznék a beköszöntő folyóirat vezércikkének magyar fordításából: "(...) A román és a magyar nép történelmében mindig különleges szerepet játszott és játszik mindmáig a helyi örmény lakosság. Történetesen ez a népek közötti együttműködés Transzilvániában (*kiemelés tőlem S.K.A.*) született (...) 1997. évben ebben a városban íródott alá ünnepélyes keretek között (... } stb." Vagy: (...) Szamosújvár örmény város alapításának (1700. augusztus 1.) 300. évfordulója megtiszteléseként, mint egy jól sikerült nemzetközi együttműködés eredménye jelent meg ez a könyv (...)." Ember, színész legyen a talpán, aki ezt a beszédtechnikai csúcsgyakorlatot egyáltalán memóriájába tudná vésni. Mert, ha már nemzetközi összefogással indul egy ilyen nemes kezdeményezés, egy lap, melyet ország-világnak szánnak szerzők, szerkesztők, legalább egy magyar-magyar szótárral is kellene gazdagítani mind a tisztelt olvasót, mind pedig a szerzőt. Nem szégyen utánanézni, hozzáolvasni ismeretlen, dilemmatikus dolgoknak. Főként akkor nem, ha valakinek megvan az akarata, csak valahogy nem "fekszik" úgy istenigazából a mi anyanyelvünk.

Talán rosszindulatú leszek, de ugyancsak ebben a lapszámban másokkal is megkerestem az 1672-es esztendőt, és Apafi Mihályunk becses nevét – mind-hiába. Talán gondot okoznak némely esetekben a hosszú- és rövid magánhangzók, az ékezetek... Nem tudom, de amikor már-már azon voltam, hogy az első lapszám támogatójának, a Romániai Örmények Szövetségének magyar oldalainak szerkesztőjét megkeressem, szerencsénkre felbukkant két ismerős név is a sorok között: Szongott Kristófé, helyes magyarsággal és, valahol másutt a Hollósy Simoné is. Nos, e két magyarörmény névvel büszkélkedik a romániai örménységet magára vállaló, annak érdekeit képviselő szövetség.

Durva a hozzáállásom, nemde? Igaz is: mit is várhatnánk olyan személytől, vezető politikustól, aki különböző helyzetekben, alkalmakkor kijelentette: én mindenekelőtt román vagyok és majd csak aztán örmény! És ez helyes is: mert én meg azt mondom, végszó nélküli replikának: mi mindenekelőtt magyarok vagyunk ott is, itt is, hiszen ezen a kultúrán nőttünk föl, ezt valljuk magunkénak, de nem szégyenkezünk és valljuk, hogy gyökereink örmények. Ha tetszik, ha nem: a sajátos balkáni egyetértés - toleráns szellemiség ez idáig döntetlen. Igen ám, de mi mást várhatunk olyan egyénektől, akik teljes gőzzel folytatják, újakezdeményezik és támogatják (nem kis vagyonokkal!) a székelyföldi ortodox templomok építését. Igen, Szentkeresztbányán például felszenteltek egy ortodox kápolnát, melyet a magyar barátságáról nem igazán ismert Jobboldali Erők Szövetsége, *Vosganian* szenátor-elnök pártja támogatott. Mindez történt pedig egy olyan székelyföldi településen, ahol 7800 lélekből mindössze 87-en vallják magukat ortodoxnak.

Viszont, ha mélyebben belegondolunk a dolgok állásába, ez talán normális: aki románként éli meg életét, annak kutyakötelessége így viszonyulni a dolgok rendjéhez. Ne menjünk túl messze: Ceausescu "kultúrzonáknak" nevezte a székelyföldi településeket, ahova dupla fizetésért "emelték be" papokat, tanárokat.

Erre pedig mi mást tehet a ráncba meredő arcú székely, belső-erdélyi magyarörmény, ha nem ordítja világgá: "márpedig én előbb vagyok magyar, de utána örmény is!"

3. Vivace:

Ez a tétel a legrövidebb, reméljük, leghatásosabb és hatékonyabb. Lényege pedig az, hogy a következő egymondatos motívumot ismételtesse az előadó. Ez pedig így hangzik: "Romániai Örmény-magyarok Szövetsége". Így legyen, és most már lesz is!

Korábbi ígéretünk szerint a szeptember 29. és október 1. között folyó konferencia hatalmas anyagából további részleteket is közlünk. Mint olvasóink tudják, jövőre a teljes anyag megjelenik külön kötetben. Lapunkban a számos, értékes hozzászólásból – terjedelmi okok miatt – csak egy-egy részletet tudunk leadni, hogy jelezzük a témakörök mélységét és gazdagságát.

Ajtony Gábor, Csíkszereda

A katolikus egyház ősidők óta vallja, hogy Isten a Föld javait nem egyeseknek, hanem kivétel nélkül mindenkinek ajándékozta, hogy azokat mindenki létfenntartására, egyéniségének kibontakoztatására használja fel.

Ennek az elvnek az érvényesítéséért, valamint a csíkszépvízi örmény szertartású római katolikus egyházközség összes személyi és dologi kiadásának fedezésére hozta létre a szépvízi közösség a "Szentháromság Segélyegyletét". Alapjait 1730-ban Roszka István lebergi örmény katolikus apostoli vikárius rakta le, aki helyi látogatása alkalmával az örmény inúság megszervezését is célul tűzte ki.

Az Egylet - alapításakor - főleg szociális jellegű volt, anyagiak hiánya miatt egyelőre szigorú takarékosagra szorítkozott, kevés vagyont ugyanis inkább adományokból gyűjtötte, 1881-ben szabályzatát a magyar királyi belügyminiszter 999/1881 március 6-i számmal jóvá is hagyta.

Az alapszabályzat szerint az Egyesület céljai a következők:

- a szépvízi örmény szertartású római katolikus egyházközség összes személyi és dologi kiadásának fedezése,
- tanulók segélyezése,
- segélyre szoruló örmény származású, szépvízi lakhelyű szegények támogatása, adott esetben azok eltemetése,
- indokolt esetben tagjainak segélyezése,
- tagjai érdekében közművelődési intézmények létesítése. /../

Az Egyesület eredetileg törzskönyvelt névsorában a Dajbukát, Dobál, Fejér, Potoczky, Száva, Szebeny és Zakariás családok tagjait találjuk. /../

1930-ban megülték az Egyesület fennállásának 200-ik évfordulóját. Az alapszabály értelmében az Egyesület akkor lett volna felosztható, ha nem felelt volna meg azoknak a céloknak, amelyek érdekében létrehozták, vagy ha tagjainak száma kettőre apad.

Feloszlás után vagyona a szépvízi örményszertartású római katolikus egyházközségre száll át, ha pedig azért oszlik fel, mert nem felelt meg céljainak, vagyont a majdan felállítandó erdélyi örmény szertartású római katolikus vikáriusság céljaira kellett volna fordítani. Ha az Egyesület ismét működni kezd, vagyont és annak hozadékát csonkítatlanul visszaveszi.

Az Egyesület feloszlására sor is került, de nem az említett okok miatt, hanem a kommunista hatalom és diktatúra szüntette meg 1949-ben. A feloszlásról szóló jegyzőkönyvet megküldték a plébániának, az 1949 január 5-én tartott közgyűlés jegyzőkönyvben rögzítette a feloszlás tényét. Ugyanakkor, határozata szerint, összes ingatlan vagyont a szépvízi örmény katolikus egyházközségnek átadja. Az egyházközség tanácsa egyhangúlag tudomásul veszi ezt a tényt.